

UCHWAŁA NR V/58/2019
RADY MIASTA SANDOMIERZA

z dnia 27 lutego 2019 roku

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2019 rok.**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz. 994 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz. 2137z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 1030 z późn. zm.) Rada Miasta Sandomierza uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na rok 2019*, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sandomierza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta Sandomierza

Wojciech Czerwiec

Załącznik do uchwały Nr V/58/2019

z dnia 27 lutego 2019 r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu
na 2019 rok**

I. Wstęp

W 2019 roku Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie kontynuacją wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich. Niniejszy program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Sandomierza na lata 2014-2020.

Celem głównym Gminnego Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

II. Podstawa prawna i merytoryczna Programu

Podstawę prawną realizacji zadań i przedsięwzięć organów samorządu gminnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018, poz. 1492),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2190 z późn. zm.).

Ustawy te regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, wskazują zadania do realizacji oraz źródło ich finansowania.

Ponadto w świetle ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym zarówno zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, jak i zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii, realizowane są w oparciu o cele Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020 z dnia 4 sierpnia 2016 r.
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 z dnia 29 kwietnia 2014 roku.

Zadania gminy:

- wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (art. 4¹) obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

- wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (art.10) obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań zgodnie z art. 4¹ ust 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzona jest w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany corocznie przez Radę Miasta, zwany dalej Programem.

Umieszczenie zadań wynikających z dwóch odrębnych ustaw w jednym Programie wynika przede wszystkim z faktu, że do większości problemów wynikających z używania alkoholu lub narkotyków można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne.

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest skorelowany z Krajowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Narkomanii. Wpisuje się także w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sandomierz na lata 2014-2020 (stanowiącą załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXIV/360/2013 Rady Miasta Sandomierza z dnia 6 listopada 2013 roku).

Program jest kontynuacją zadań realizowanych na terenie Sandomierza w latach poprzednich. Jest skierowany do mieszkańców Sandomierza. W zależności od zmieniających się potrzeb lokalnych, Program

mając charakter dokumentu otwartego, podlega stosownym modyfikacjom, związanymi z aktualnymi zagrożeniami oraz patologiami społecznymi.

III. Diagnoza miasta Sandomierza w zakresie występowania problemów społecznych, w szczególności problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy.

Diagnoza powstała w oparciu o opracowany w 2017 roku dla miasta Sandomierza dokument pn.: „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych”, a także materiały własne Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Sandomierzu oraz informacje i dane liczbowe otrzymane od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w tym:

1. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu,
2. Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Sandomierzu,
3. Wydziału Nadzoru Komunalnego Urzędu Miejskiego w Sandomierzu,
4. Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu,
5. Zespołu Interdyscyplinarnego w Sandomierzu,
6. Stowarzyszenia Na Rzecz Zdrowia Psychicznego w Sandomierzu,
7. Oddziału Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża,
8. Komendy Powiatowej Policji w Sandomierzu,
9. Poradni Leczenia Uzależnień przy Szpitalu Specjalistycznym Ducha Świętego w Sandomierzu.

Charakterystyka demograficzna mieszkańców

Sandomierz jest miastem, w którym liczba osób zameldowanych na pobyt stały już od wielu lat systematycznie spada. Przedstawiona poniżej tabela przedstawia strukturę wiekową ludności w latach 2014-2018, uwzględniając podział na: wiek i płeć, przy założeniu, że 0-17 lat to wiek przedprodukcyjny, 18-65 lat to wiek produkcyjny oraz powyżej 65 lat – jako wiek poprodukcyjny.

Tabela 1

Liczba stałych mieszkańców Sandomierza w latach 2014-2018

	0-17 lat			18-65 lat			pow. 65 lat			Ogółem
	M	K	Razem	M	K	Razem	M	K	Razem	
2014	1885	1809	3694	7733	8619	16352	1576	2434	4010	24056
2015	1844	1796	3640	7648	8482	16130	1603	2521	4124	23894
2016	1815	1768	3583	7503	8309	15812	1661	2635	4296	23691
2017	1782	1738	3520	7391	8105	15496	1704	2708	4412	23428
2018	1806	1807	3613	7388	8086	15474	1766	2808	4574	23661

Źródło: Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Sandomierzu

Z powyższej tabeli wynika, że w przeciągu lat 2014-2018 liczba mieszkańców Sandomierza ze stałym meldunkiem pomniejszyła się o 395 osób. W analizowanym okresie można ponadto zaobserwować malejącą liczbę niepełnoletnich mieszkańców miasta, a także mieszkańców Sandomierza w wieku produkcyjnym. Natomiast w przedziale wiekowym powyżej 65 roku życia liczba mieszkańców ciągle wzrasta. W 2018 roku w tym właśnie przedziale wiekowym mężczyźni stanowili ok. 39%, a kobiety – ok. 61 %.

Potwierdza się zatem niepokojąca tendencja panująca od lat, zarówno w naszym kraju, a także w całej Unii Europejskiej, związana ze „starzeniem się” społeczeństwa.

Przy rozpatrywaniu zjawiska alkoholizmu na terenie miasta zasadniczą kwestią jest dostępność punktów sprzedaży napojów alkoholowych na jego terenie. Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych i zasady ich usytuowania oraz godzin sprzedaży określają:

- Uchwała Rady Miasta Sandomierza Nr XXXIX/497/2017 z dnia 30 marca 2017 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XXII/231/2016 z dnia 2 marca 2016 Rady Miasta Sandomierza w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta Sandomierza miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
 - Uchwała Rady Miasta Sandomierza Nr LIX/769/2018 z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Sandomierz,
 - Uchwała Rady Miasta Sandomierza Nr LXIV/846/2018 z dnia 19 września 2018 roku w sprawie zmian w uchwale Nr LIX/768/2018 Rady Miasta Sandomierza z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.
- Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Sandomierzu w latach 2014-2018

LICZBA PUNKTÓW SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH									
		z napojami przeznaczonymi do spożycia							
		1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży			
		według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu			
1.	ogółem (wszystkich punktów)	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
		Razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%	Razem	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%
2014 r.	124	63	61	54	52	61	61	37	38
2015 r.	117	58	56	52	49	59	56	31	30
2016 r.	128	64	59	55	54	64	62	35	37
2017 r.	122	61	56	54	50	61	60	42	38

2018 r.	116	57	53	51	49	59	55	36	36
----------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Źródło: Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Sandomierzu

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży na przestrzeni lat 2014-2018 ulegała stopniowemu, niewielkiemu spadkowi. Natomiast liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży, w analizowanym okresie, utrzymywała się mniej więcej na zbliżonym poziomie- z niewielkim wzrostem w roku 2016. Zapewne ten niewielki wzrost związany był z powstaniem na terenie Sandomierza nowych lokali gastronomicznych.

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta w latach 2014-2018 kształtowała się następująco:

Tabela 3

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w latach 2014 – 2018

LICZBA WYDANYCH ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH									
		z napojami przeznaczonymi do spożycia							
1. ogółem (według6 punktów)		1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży			
		według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu			
		2. Razem	3. do 4,5% (oraz piwa)	4. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	5. pow. 18%	6. Razem	7. do 4,5% (oraz piwa)	8. od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	9. pow. 18%
2014 r.	139	89	32	30	27	50	23	14	13
2015 r.	140	92	34	29	29	48	22	13	13
2016 r.	127	85	30	29	26	42	20	10	12
2017 r.	113	71	25	22	24	42	18	13	11
2018 r.	58	18	6	6	6	40	15	12	13

Liczba zezwoleń ogółem, wydanych na sprzedaż alkoholu z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży w ostatnim roku znacznie spadła. Liczba zezwoleń wydanych ogółem na sprzedaż alkoholu z przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży również nieznacznie spadła.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych

W przeprowadzonej w 2017 roku ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu. Pierwszą z poruszanych kwestii był wiek inicjacji alkoholowej. Okazuje się, że największa ilość mieszkańców (40%) miała styczność z alkoholem po raz pierwszy pomiędzy 16, a 18. rokiem życia. O zwyczajach związanych ze spożywaniem alkoholu nie najlepiej świadczy fakt, że tylko 11% osób zaczęło pić dopiero po uzyskaniu pełnoletniości. 8% mieszkańców pierwszy raz alkoholu spróbowało poniżej 12 roku życia. Kolejną kwestią była częstotliwość spożywania alkoholu. Ponad połowa badanych przyznała, że pije alkohol kilka razy w miesiącu lub kilka razy w roku — większość mieszkańców spożywa więc alkohol okazjonalnie. 32% badanych czyni to co najmniej raz w tygodniu. Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 – 2 porcje alkoholu (0,5 – 1 butelkę piwa, 1 – 2 kieliszki wina lub 1 – 2 małe kieliszki wódki). Tylko 6% osób zadeklarowało spożycie ponad 10 porcji alkoholu (czyli więcej niż 5 piw, 2 butelki wina bądź więcej niż 300 ml wódki). Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw i przekonań. Zbadane zostały obecne w lokalnej społeczności mity na temat napojów alkoholowych oraz ich postawy. Pierwsze z pytań dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest dosyć szeroko rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności miasta Sandomierz, ponieważ tylko 9% respondentów udzieliło prawidłowej odpowiedzi, czyli „zdecydowanie się nie zgadzam” (kolejne 37% zaznaczyło odpowiedź „raczej nie”).

Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. 42% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż. 67% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Większość (57%) badanych zgadza lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.

Co prawda najczęściej odpowiedzią zaznaczaną w pytaniu o to czy alkohol jest dobrym „lekiem” na codzienne problemy było „zdecydowanie się nie zgadzam”, jednakże odsetek osób o takim poglądzie nie wyniósł nawet połowy.

W kwestiach takich jak spożycie niewielkiej ilości alkoholu w czasie ciąży lub przed prowadzeniem pojazdu Sandomierzanie są raczej jednomyślni i prezentują konstruktywne postawy. W tak ważnych sprawach nie można jednakże bagatelizować, iż w obu przypadkach 8% mieszkańców nie jest przekonanych o szkodliwości alkoholu (odpowiedzi „raczej / zdecydowanie nie zgadzam się”).

Problem narkotyków na terenie Sandomierza występuje na umiarkowanym poziomie. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazła się marihuana i haszysz – aż 49% respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż w społeczeństwie istnieje szeroko rozpowszechnione przekonanie o nikłej szkodliwości marihuany (najczęściej przyjmuje się ją poprzez palenie suszu). Kolejne co do popularności okazały się dopalacze – 16% badanych przyznało, że biorą je osoby z ich otoczenia. Te rodzaje substancji są szczególnie niebezpieczne ze względu na brak wiedzy na temat konsekwencji ich przyjmowania oraz bardzo łatwą dostępność w sklepach internetowych. 56% respondentów zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze.

(źródło: „Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Sandomierz 2017”).

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Tematem przeprowadzonych w 2017 roku badań były m.in. zagadnienia związane z problemami społecznymi w środowisku dzieci i młodzieży. W tym przypadku w badaniach wzięło udział 1046 uczniów. W szkołach podstawowych przebadano 437 uczniów, w szkołach gimnazjalnych 232 uczniów, a w szkołach ponadgimnazjalnych 377 uczniów. Badanie w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione. Zdecydowana większość pytań była pytaniami zamkniętymi, jednokrotnego wyboru.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza następujących problemów społecznych:

- używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picia alkoholu
- palenia papierosów oraz używania narkotyków i dopalaczy
- problemów przemocy i agresji w środowisku szkolnym
- używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą
- hazardu i innych ryzykownych zachowań.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. Około 90% uczniów na każdym poziomie szkoły czuje się dobrze lub raczej dobrze. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że ok. 4 – 7% uczniów przeciwnie określa swoje odczucia – do tego stopnia, że chciałoby zmienić klasę. Ta grupa osób może zawierać uczniów, które nie odnajdują się w klasie, są niepopularni, doświadczają przykrości ze strony pozostałych uczniów itd. Jest to jeden z czynników, który może mieć wpływ na angażowanie się w niepożądane zachowania mające kompensować złe samopoczucie i niepowodzenia, takie jak np. spożywanie substancji psychoaktywnych.

Uczniowie szkół podstawowych w znacznej większości nigdy nie byli na wagarach. Odsetek takich osób spada wraz z wiekiem – w szkołach ponadgimnazjalnych jest to już tylko 17%.

Od tego, jak często uczniowie wagarują, istotniejsze wydają się być powody, dla których decydują się to robić. Uczniowie szkół podstawowych opuszczali lekcje najczęściej za przyzwoleniem rodziców. Gimnazjaliści i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych wagarowali natomiast za namową znajomych oraz z powodu stresu przeżywanego w związku z nieprzygotowaniem na lekcje. Niezależnie od poziomu szkoły uczniowie Sandomierza najczęściej chodzą na wagary z nudów. Fakt, że ci uczniowie rezygnują z uczestnictwa

w zajęciach, ponieważ postrzegają je jako nieciekawe lub stresujące, powinien stanowić niepokojący sygnał dla kadr pedagogicznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy na temat niebezpieczeństw. Uczniowie miasta Sandomierz deklarują w ogromnej większości bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami (łącznie 91 – 96%). Obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. Łącznie 88% uczniów szkoły podstawowej, 79% uczniów szkół gimnazjalnych i 73% uczniów szkół ponadgimnazjalnych chciałoby lub raczej chciałoby podzielić się wątpliwościami z rodzicami. Uczniowie tych dwóch ostatnich poziomów szkoły znacząco rzadziej wyrażają zdecydowaną chęć zwierzenia się rodzicom/opiekunom. Następnie zadano uczniom podobne pytanie, z tym, że uczniowie mieli się ustosunkować do poziomu zaufania wobec nauczycieli. Dzieci i młodzież z Sandomierza rzadziej po poradę czy pomoc zgłosiliby się do nauczyciela niż do rodzica. Wyniki uzyskane w tej kwestii można uznać za stosunkowo satysfakcjonujące dla uczniów szkół podstawowych (ponad dwie trzecie obdarzyłoby zaufaniem pedagogów), ale już w mniejszym stopniu dla gimnazjalistów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych (około połowa respondentów).

Według badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” opartych na Europejskim Programie Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD z 2015 r.¹ napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Badania ogólnopolskie wykazały, że próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych.

Na tle badań ogólnopolskich uczniowie szkół w Sandomierzu wypadają korzystniej – inicjację alkoholową ma za sobą 16% badanych uczniów szkół podstawowych, 43% gimnazjalistów oraz 81% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Średnia wieku inicjacji alkoholowej dla uczniów szkół podstawowych wyniosła 10 lat, dla uczniów szkół gimnazjalnych 12, a uczniów szkół ponadgimnazjalnych 14.

Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej dzieci ze szkół podstawowych i młodzieży gimnazjalnej było spożycie alkoholu z członkiem rodziny. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych najczęściej pili alkohol pierwszy raz na spotkaniu ze znajomymi. Liczba gimnazjalistów, którzy pierwszy raz spróbowali alkoholu w towarzystwie znajomych jest około dwa razy wyższa niż liczba uczniów szkół podstawowych i około 20% niższa niż u uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Jest to wynik potwierdzający prawidłowości związane z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. Dla młodzieży najważniejszą społeczną grupą odniesienia są rówieśnicy. To utrzymanie pozycji w grupie znajomych jest jedną z najsilniejszych motywacji, aby sięgnąć po alkohol. Prawidłowość tę można wykorzystać w dobrym celu. Uczniowie w ramach innych, niż wymienione, okazji do pierwszego skosztowania napoju alkoholowego podawali świętowanie z okazji Sylwestra, wesel a nawet uroczystości komunijnych.

Oprócz okoliczności inicjacji ważne jest, jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. W przypadku większości uczniów szkół podstawowych (77%) i gimnazjalistów (62%) kontakt z alkoholem był jednorazowy lub próbowali go kilka razy w życiu. Niestety 59% uczniów szkół ponadgimnazjalnych zaznaczyło odpowiedź „rzadziej niż raz w miesiącu” i „kilka razy w miesiącu”. Uczniów, którzy zadeklarowali, że mają za sobą inicjację alkoholową, zapytano o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie na wszystkich poziomach edukacji często sięgają po piwo (najczęściej uczniowie szkół ponadgimnazjalnych). Stosunkowo często spożywana jest

¹ Jerostawski J., *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 r.*; KBPN, PARPA, IPiN; Warszawa 2015

także wódka. Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki sugerują, że aż 65% uczniów szkół podstawowych nie wie, czy da się łatwo kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18. lat. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu.

Inicjację nikotynową w Sandomierzu ma za sobą mniejsza część uczniów niż inicjację alkoholową. Wiek inicjacji dla uczniów szkół podstawowych wynosi 11 lat, dla gimnazjalistów 12 lat, a dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych 13 lat. Uczniowie swój pierwszy kontakt z papierosem mieli najczęściej na spotkaniu ze znajomymi. Niepokojący może być fakt, że część uczniów pierwszego swojego papierosa zapaliła na terenie szkoły lub na wagarach, a także z jakimś członkiem swojej rodziny. Większość uczniów miasta Sandomierz, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów. Regularne palenie deklaruje spośród nich 7% uczniów szkół podstawowych, 14% gimnazjalistów oraz 21% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Uczniowie szkół podstawowych w przeważającej większości nie znali odpowiedzi na to pytanie. Gimnazjaliści mają w tym względzie bardziej zróżnicowane poglądy, ale w tej grupie badanych odsetek osób, które zaznaczyły odpowiedź „raczej” lub „bardzo łatwo” wzrósł do prawie 50%. Najgorzej, zgodnie z przewidywaniami, wypadają wyniki uczniów szkół ponadgimnazjalnych – dwie trzecie z nich twierdzi, że kupno papierosów raczej lub zdecydowanie nie sprawia osobom niepełnoletnim problemu.

Wyniki badań wskazują, że kilka – kilkanaście procent uczniów mogło mieć kontakt z substancjami psychoaktywnymi – narkotykami i dopalaczami. Wśród uczniów gimnazjum, którzy deklarują, że mają za sobą spróbowanie narkotyków/dopalaczy, średnia wieku inicjacji wynosi 13 lat. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych jest to 15 lat. Kontakt z narkotykami / dopalaczami okazał się w większości przypadków jednorazowy, ale część uczniów szkół gimnazjalnych (21%) i starszych (37%) zażyła taką substancję kilka razy w życiu, a pozostali nawet częściej. Najczęstszą okolicznością zażycia narkotyków lub dopalaczy był wśród uczniów szkół podstawowych wyjazd wakacyjny, wśród gimnazjalistów wagary, a wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych spotkanie ze znajomymi. Niepokojący jest odsetek uczniów deklarujących pierwsze spróbowanie narkotyków z członkiem rodziny oraz w szkole. Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami, to wśród uczniów szkół podstawowych głównie dopalacze i marihuana, a wśród uczniów starszych marihuana, haszysz oraz amfetamina.

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i wchodzenia w kontakty z innymi ludźmi.

Ponad połowa uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy szkolnej. Relatywnie wysoki odsetek uczniów (6 – 11%) przyznaje, że codziennie doświadcza w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej).

W następnym pytaniu nawiązano do poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jak się okazało od 84 (PONADGIM) do 90% (SP) uczniów zdecydowanie lub raczej czuje się w szkole bezpiecznie. Dane uzyskane w tej części badania można uznać za stosunkowo satysfakcjonujące, ale pojawiły się też niepokojące sygnały – powinny skłonić do zapoczątkowania lub rozwijania w szkołach działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy oraz rozwiązywania konfliktów.

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki.

Większość uczniów spędza przed komputerem od jednej do trzech godzin dziennie (łącznie 75% uczniów szkół podstawowych, 65% gimnazjalistów i 62% uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Najbardziej popularnymi formami okazują się być portale społecznościowe oraz gry (łącznie 69% uczniów szkół podstawowych, 54% gimnazjalistów oraz 61% uczniów szkół ponadgimnazjalnych). 77% uczniów szkoły podstawowej, 72% uczniów gimnazjum oraz 73% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej deklaruje, że brak dostępu do komputera nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Z drugiej strony oznacza to, że relatywnie duża grupa osób przyznaje, że korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuliby negatywnie (można to traktować jako symptom stosunkowo silnej zależności od komputera).

Większość uczniów nie korzystała nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach. W porównaniu do gier na automatach, internetowe gry „na pieniądze” są wśród sandomierskich uczniów mniej popularne. Należy zauważyć, że odsetek osób, które grały w gry hazardowe w obu przypadkach rośnie wraz z poziomem szkoły.

(źródło: „Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych - Sandomierz 2017”).

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej Komisją, oprócz inicjowania działań objętych Programem, przeprowadza również rozmowy motywująco - interwencyjne z osobami skierowanymi do Komisji w związku z nadużywaniem alkoholu oraz rozmowy z rodzinami tych osób. W 2018 roku wnioski do Komisji kierowali najczęściej: Komenda Powiatowa Policji- 20, Ośrodek Pomocy Społecznej- 16, Prokuratura Rejonowa w Sandomierzu -7, rodziny uzależnionych- 9, Dom Pomocy Społecznej w Sandomierzu-2, Zespół Kuratorski przy Sądzie Rejonowym w Sandomierzu- 1, a także Urząd Miejski w Sandomierzu- Wydział Nadzoru Komunalnego-1. Liczbę osób skierowanych do Komisji w latach 2014-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5

Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z podejrzeniem o uzależnienie od alkoholu na przestrzeni lat 2014 – 2018

Rok	Liczba osób skierowanych do GKRPA
2014	89
2015	82
2016	43
2017	85
2018	56

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że w analizowanym okresie największa liczba osób została skierowana do Komisji w 2014 roku. W porównaniu z rokiem 2017 liczba wniosków w 2018 roku zmniejszyła się dość znacznie. Wobec osób, które nie zgłaszają się wezwanie Komisji, a zachodzi uzasadnione podejrzenie, że są uzależnione od alkoholu, kierowane są wnioski do Sądu Rejonowego w Sandomierzu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Liczbę wniosków, skierowanych do sądu na przestrzeni lat 2014-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6

Liczba osób, wobec których GKRPA skierowała do sądu wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w latach 2014 -2018

Rok	Liczba wniosków skierowanych do sądu
2014	12
2015	30
2016	31
2017	30
2018	16

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu

Liczba osób, wobec których Komisja skierowała do Sądu Rejonowego w Sandomierzu wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu na przestrzeni lat 2014-2018 ulegała zmianie. Ponadto nigdy nie była proporcjonalna do liczby osób skierowanych do Komisji w związku z nadużywaniem alkoholu. Wiele zapraszanych osób podejmowało terapię w Poradni Leczenia Uzależnień, mieszczącej się w Szpitalu Specjalistycznym Ducha Świętego w Sandomierzu.

Osoby, wobec których kierowano wnioski do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu to osoby, które nie chciały dobrowolnie poddać się terapii, bądź takie, które pomimo wielokrotnych wezwań nie zgłaszały się na posiedzenie Komisji. Tymczasem ze zgromadzonej dokumentacji wynikało, że są uzależnione od alkoholu.

Ośrodek Pomocy Społecznej, zwany dalej Ośrodkiem, świadczy pomoc osobom z terenu miasta, które są w trudnej sytuacji życiowej, między innymi ze względu na uzależnienie od alkoholu, narkotyków czy też występowanie przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy Ośrodka w latach 2014-2018, w tym liczbę rodzin objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny

Tabela 7

Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu w latach 2014 - 2018

Ogółem	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
	617	577	530	508	451
W tym liczba rodzin objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, narkotyków lub stosowania przemocy przez co najmniej jednego z członków rodziny	Uzależnienia – 59 Przemoc - 2	Uzależnienia- 65 Przemoc-5	Uzależnienia- 58 Przemoc-3	Uzależnienia- 44 Przemoc-2	Uzależnienia- 40 Przemoc-1

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu

Z powyższych danych wynika, że liczba rodzin, którym Ośrodek udzielił pomocy z powodu uzależnienia co najmniej jednego z członków rodziny lub występowania przemocy w rodzinie od 2014 roku utrzymuje się na zbliżonym do siebie poziomie, z niewielkim spadkiem w latach 2017-2018. Rodziny w których obecny jest problem alkoholowy oraz występuje przemoc stanowiły niewielki odsetek– ok. 9,1 % wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu.

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu od wtorku do piątku w godz. 16.00 - 18.00 działa **Punkt Interwencji Kryzysowej**, zwany dalej Punktem, w którym bezpłatnych porad osobom

w kryzysowych sytuacjach udzielają: psycholog, instruktor terapii uzależnień oraz radca prawny. Punkt znajduje się przy ulicy Żydowskiej 6c w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu.

Punkt udziela pomocy wszystkim osobom potrzebującym wsparcia w sytuacjach kryzysowych. Kryzys może rodzić bieda, przemoc, bezradność, brak pracy, niepowodzenia w szkole, brak trwałych, znaczących relacji z bliskimi ludźmi, niskie poczucie własnej wartości, złe doświadczenia małżeńskie, częste konflikty z prawem, niezdolność do korzystania z naturalnych źródeł wsparcia jakimi są: rodzina, przyjaciele i grupy społeczne, a także nadużywanie leków, alkoholu, narkotyków. Osoby te zgłaszają się osobiście, mogą też być kierowane przez kuratorów sądowych, funkcjonariuszy policji, prokuratorów, pracowników socjalnych, pedagogów oraz inne instytucje działające na terenie miasta Sandomierza, realizujące zadania zabezpieczenia społecznego.

Poniżej została przedstawiona liczba porad udzielonych w Punkcie Interwencji Kryzysowej w latach 2014-2018, w podziale na poszczególne kategorie osób.

Tabela 8

Liczba porad udzielonych w Punkcie Interwencji Kryzysowej, działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sandomierzu w latach 2014 – 2018

Ogółem	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
	182	348	289	219	156
Osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym	39	39	42	30	31
Ofiarom przemocy	16	22	39	19	29
Osobom z problemami rodzinnymi	31	145	121	62	92
Inne	96	142	87	108	4

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu

Z powyższej tabeli wynika jednoznacznie, że liczba porad udzielonych osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym na przestrzeni ostatnich 2 lat utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z niewielkim ich spadkiem. Stanowiła ona ok. 20% porad udzielonych ogółem.

Na mocy Uchwały Rady Miasta Sandomierza nr XXII/223/2016 z dnia 2 marca 2016 roku utworzona została jednostka organizacyjna pod nazwą Świetlica Środowiskowa i działa ona od dnia 1 kwietnia 2016 roku. Świetlica Środowiskowa jest jednostką organizacyjną Gminy Sandomierz, działa w dwóch punktach: przy ul. Słowackiego 15 (siedziba) oraz przy ul. Portowej 24. Intencją jest wspieranie dziecka w rozwoju, rozwijanie i wzmacnianie jego zainteresowań, pomoc w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach, szeroko pojęta profilaktyka oraz organizacja dzieciom czasu wolnego po zajęciach szkolnych, pomoc przy odrabianiu lekcji, zabawy w myśl zasady „nauka przez zabawę”.

Liczbę dzieci uczęszczających do świetlic na przestrzeni lat 2014-2018 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 9

Ogólna liczba dzieci uczęszczających do Świetlicy Środowiskowej działającej w Sandomierzu w latach 2014 - 2018

Rok	Liczba dzieci
2014	100
2015	97
2016	90
2017	121
2018	105

Źródło: Świetlica Środowiskowa w Sandomierzu

Uchwałą Rady Miasta Sandomierza nr XLVII/618/2017 z dnia 26 września 2017 roku utworzona została jednostka organizacyjna Gminy Sandomierz- placówka wsparcia dziennego pod nazwą „Przystanek Błonie”. Budynek mieści się przy ul. Błonie 55. Harmonogram zajęć placówki opiewa wokół profilaktyki dzieci i młodzieży, pracy terapeutycznej z młodzieżą przejawiającą zachowania ryzykowne (tworzenie grup, kontraktowanie spotkań, realizacja programu, ewaluacja) oraz zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sandomierzu funkcjonuje **Zespół Interdyscyplinarny**, którego zadaniem jest udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc. W jego skład wchodzi odpowiednio przeszkolone osoby, które reprezentują różne instytucje, środowiska oraz profesje, dzięki czemu rodzina doświadczająca przemocy może tutaj uzyskać kompleksową pomoc. Poniżej została przedstawiona liczba rodzin, które w poszczególnych latach zostały objęte pomocą w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela 10

Liczba rodzin objętych kompleksową pomocą w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2014 - 2018

Rok	Liczba osób objętych pomocą
2014	56
2015	63
2016	72
2017	63
2018	84

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu

Punkt Edukacyjno- Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób doznających przemocy i ich rodzin oraz osób w kryzysie, zwany dalej Punktem.

W 2018 roku Punkt Edukacyjno-Konsultacyjny prowadzony był przez Stowarzyszenie Na Rzecz Zdrowia Psychicznego oraz Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża.

Punkt w 2018 roku udzielał bezpłatnych porad wg. ustalonego harmonogramu, w Punkcie porad udzielają: psycholog - psychoterapeuta, prawnik, specjalista terapii uzależnień, terapeuta uzależnień (pomoc dla członków rodzin), specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zdecydowanie największym zainteresowaniem cieszą się porady dot. m.in. problemów małżeńskich, wychowawczych oraz kryzysów życiowych. Sporą liczbę porad udzielanych w Punkcie stanowią porady prawne.

W poniższej tabeli zamieszczone zostały dane dotyczące porad udzielonych w Punkcie w latach 2014-2018.

Tabela 11

Liczba porad udzielonych osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom w Punkcie Edukacyjno - Konsultacyjnym w latach 2014 – 2018

Ogółem	2014	2015	2016	2017	2018
	744	369	384	518	545
osobom uzależnionym	121	39	55	108	85
osobom współuzależnionym	134	51	70	59	60
osobom uzależnionym od narkotyków	11	5	4	9	9

inne uzależnienia (leki, hazard)	8	39	35	23	24
Dot. problemu przemocy (ofiary przemocy i sprawcy)	131	82	64	25	47
Porady prawne	180	43	75	123	142
Inne (problemy małżeńskie, wychowawcze, kryzysy życiowe)	159	110	81	171	178

Źródło: Stowarzyszenie Na Rzecz Zdrowia Psychicznego oraz Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża

Komenda Powiatowa Policji, zwana dalej Komendą, blisko współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sandomierzu, włączając się w działania profilaktyczne dot. przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie. Poniżej dane liczbowe dotyczące naruszenia prawa i porządku publicznego przez mieszkańców Sandomierza w latach 2014-2018, związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i stosowaniem przemocy.

Tabela 12

Dane liczbowe dotyczące naruszenia prawa i porządku publicznego związane z nadużywaniem alkoholu w latach 2014 – 2018

Lp.	Problematyka	2014 r.	2015r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
1.	Ilość wypadków i kolizji drogowych spowodowanych przez kierowców prowadzących po spożyciu alkoholu	17	17	22	21	19
2.	Ilość osób nietrzeźwych zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych do wytrzeźwienia	126	133	173	226	277
3.	Ilość osób nieletnich zakłócających ład i porządek po spożyciu alkoholu	8	9	12	13	18
	• nieletni pomiędzy 13 a 17 rokiem życia,					
	• osoby w wieku 17 – 21 lat	b.d.*	b.d.*	b.d.*	b.d.*	b.d.*
4.	Ilość nieletnich odbieranych z KPP przez rodziców bądź opiekunów	49	17	20	21	6
5.	Ilość wezwań i interwencji spowodowanych przemocą domową wywołaną nadużywaniem alkoholu	123	93	100	117	173
6.	Ilość założonych Niebieskich Kart	182	150	150	148	236
7.	Ilość osób zatrzymanych w związku z posiadaniem narkotyków lub handel nimi.	1	2	0	1	0
	Nieletnich pomiędzy 13 i 17 rokiem życia					
	Osoby w wieku 17- 21 lat					
	Pozostałe osoby	32	41	35	18	34

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu

*brak danych

W powyżej przedstawionych statystykach policyjnych należy zwrócić uwagę na pozycję uwzględniającą ilość wezwań i interwencji spowodowanych przemocą domową, wywołaną nadużywaniem

alkoholu, która niezmiennie na przestrzeni ostatnich lat utrzymywała się na dość wysokim poziomie. W roku ubiegłym wzrosła z poziomu 148 do 236 wezwań.

W przypadku zatrzymań osób związanych z posiadaniem lub handlem narkotykami w przedziale wiekowym pomiędzy 13, a 17 rokiem życia, można zaobserwować brak zdarzeń tego typu – do 1 wydarzenia w roku 2017 z udziałem nieletniego.

Poradnia Leczenia Uzależnień, zwana dalej Poradnią, świadczy usługi medyczne i terapeutyczne osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom, a także udziela poradnictwa osobom nadużywającym alkoholu, osobom uzależnionych od innych środków psychoaktywnych oraz ich rodzinom. Świadczenia te wynikają z kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Do Poradni trafiają także osoby skierowane na terapię przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz osoby sądownie zobowiązane do poddania się leczeniu odwykowemu.

Tabela 13

Liczba osób, które podjęły leczenie w Poradni Terapii Uzależnień w Sandomierzu w latach 2014-2018 (dot. mieszkańców całego powiatu)

Rok	Rodzaj świadczonej usługi	Leczeni					
		Ogółem			W tym zobowiązani do leczenia odwykowego		
		Mężczyźni	Kobiety	Razem	Mężczyźni	Kobiety	Razem
2014	Uzależnieni	163	30	193	75	12	87
	Współuzależnieni	31	50	81			
2015	Uzależnieni	134	43	177	48	12	60
	Współuzależnieni	19	36	55			
2016	Uzależnieni	184	27	211	95	9	114
	Współuzależnieni	5	51	56			
2017	Uzależnieni	150	27	177	64	13	77
	Współuzależnieni	12	36	48			
2018	Uzależnieni	118	27	145	60	19	79
	Współuzależnieni	10	37	47			

Źródło: Poradnia Terapii Uzależnień w Sandomierzu

Poradnia Leczenia Uzależnień w Sandomierzu odnotowała w ubiegłym roku spadek liczby osób zgłaszających się na terapię. Na zmniejszoną ilość pacjentów poradni może mieć wpływ wiele czynników, m.in.:

- unikanie rozpoczęcia leczenia przez okres dwóch lat i tym samym procedura traci moc prawną, oraz ograniczona ilość miejsc w placówkach stacjonarnych która prowadzi do rezygnacji z leczenia,
- bardziej opłacalny rynek prac dorywczych- potrzeba leczenia pojawia się w momencie frustracji finansowej,
- alternatywne punkty konsultacyjne działające w okolicznych miejscowościach,
- do miesiąca sierpień 2018 roku zmniejszona została obsada kadrowa w Poradni Leczenia Uzależnień w Sandomierzu, a w związku tym możliwie mniejsza ilość przyjętych pacjentów.

IV. Lista zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie Sandomierza.

Tabela 14

Zasoby instytucjonalne i organizacyjne

L.p.	Nazwa instytucji	Zakres działania w ramach „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”
1	2	3
1.	Urząd Miejski w Sandomierzu Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	Realizacja „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu	Inicjowanie i realizacja zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii
3.	Zespół Interdyscyplinarny w Sandomierzu	Podejmowanie interwencji w przypadku wystąpienia przemocy, inicjowanie i realizowanie działań profilaktycznych
4.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań, realizacja zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej
5.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
6.	Sandomierskie Centrum Kultury	Udział w realizacji zadań
7.	Poradnia Leczenia Uzależnień, działająca w strukturach Szpitala Specjalistycznego Ducha Świętego w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
8.	Świetlica Środowiskowa w Sandomierzu: - punkt przy ul. Portowej 24 - punkt przy ul. Słowackiego 15	Udział w realizacji zadań, prowadzenie zajęć kompensacyjnych, terapeutycznych, sportowych, dydaktycznych, wyrównawczych, plastycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
9.	Placówka wsparcia dziennego „Przystanek Błonie” - ul. Błonie 55	Udział w realizacji zadań, profilaktyka dzieci i młodzieży, pracy terapeutycznej z młodzieżą przejawiającą zachowania ryzykowne oraz zajęcia socjoterapeutycznych dla dzieci
10.	Grupy samopomocowe AA i Al-Anon	Udział w realizacji zadań
11.	Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań

12.	Straż Miejska w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
13.	Sąd Rejonowy w Sandomierzu III Wydział Rodzinny i Nieletnich	Udział w realizacji zadań
14.	Prokuratura Rejonowa w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
15.	Szkoły, placówki oświatowe	Uczestnictwo w konkursach i realizacja projektów
16.	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Udział w realizacji zadań
17.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
18.	Organizacje pozarządowe, podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz jednostki organizacyjnie podległe organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowane	Uczestnictwo w otwartych konkursach ofert oraz udział w realizacji zadań
19.	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz Specjalistyczny Szpital Ducha Świętego w Sandomierzu	Udział w realizacji zadań
20.	Ośrodki naukowe, niezależni eksperci	Badania socjologiczne oraz szeroko rozumiana współpraca
21.	Media lokalne	Medialne wsparcie w realizacji przedsięwzięć, udział w kampaniach

V. Cel Programu

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Sandomierza oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

VI. Zadania do realizacji

- 1) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz ofiar przemocy.**
 - A)** Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Sandomierzu i placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i terapii osób uzależnionych od alkoholu, zakup niezbędnego sprzętu, wyposażenia oraz materiałów informacyjno-edukacyjnych na potrzeby Poradni, dofinansowanie superwizji dla pracowników Poradni.
 - B)** Współpraca z biegłymi sądowymi w zakresie wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazanie sposobu leczenia.
 - C)** Dofinansowanie lub finansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych osobom zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, działającym na rzecz społeczności lokalnej, w tym członkom GKRPA, pracownikom lecznictwa odwykowego oraz innym podmiotom realizującym zadania programowe.
 - D)** Prowadzenie Punktu Edukacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin, osób doznających przemocy oraz osób w kryzysie.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba opinii wydanych przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- liczba dofinansowanych kursów, szkoleń / liczba osób,
- liczba udzielonych porad.

2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomania, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

A) Finansowanie prowadzenia świetlicy środowiskowej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, działających w cyklu ciągłym:

- punkt ul. Portowa 24,
- punkt ul. Słowackiego 15,

oraz placówki wsparcia dziennego „Przystanek Błonie” przy ulicy Błonie 55 w Sandomierzu.

B) Realizacja programu socjoterapeutycznego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wytypowanych przez pedagogów szkolnych lub pracowników socjalnych w ramach akcji wypoczynku letniego.

C) Dofinansowanie pracownikom świetlicy środowiskowej szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowych oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.

D) Prowadzenie postępowań administracyjnych wobec zgłaszanych do GKRPA osób nadużywających alkoholu: zbieranie informacji, kontakt z OPS i Policją, rozmowy profilaktyczne i motywujące do podjęcia abstynencji, skierowanie na badanie sądowo-psychiatryczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie do sądów wniosków o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu.

E) Podejmowanie działań w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- organizowanie szkoleń i konferencji dla przedstawicieli służb i instytucji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, mechanizmów przemocy w rodzinie i ich wpływu na funkcjonowanie osób doświadczających lub stosujących przemoc i możliwości udzielenia pomocy tym rodzinom.
- podnoszenie kompetencji osób pracujących obszarze przeciwdziałania przemocy rodzinie,
- prowadzenie edukacji społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, mechanizmów przemocy i możliwości uzyskania pomocy.

F) Realizacja działań profilaktycznych skierowanych do rodziców oraz wychowawców w sandomierskich placówkach oświatowych.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba dzieci uczęszczających do świetlic,
- liczba zorganizowanych obozów letnich z programem socjoterapeutycznym,
- liczba dofinansowanych kursów, szkoleń / liczba osób,
- liczba wniosków skierowanych do Komisji,
- liczba wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- liczba podjętych działań dot. edukacji społecznej na temat zjawiska przemocy.

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii i przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

- A)** Realizowanie dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców miasta programów profilaktycznych, konkursów z zakresu profilaktyki alkoholizmu i narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promocji zdrowia oraz bezpieczeństwa.
- B)** Realizacja programów związanych z profilaktyką narkotykową w zakresie promocji zdrowia psychicznego oraz profilaktyki używania nowych środków psychoaktywnych (np.: tzw.: „dopalaczy”, itp.).
- C)** Organizacja imprez i wspieranie inicjatyw promujących trzeźwy styl życia i integrujących środowiska patologiczne ze społeczeństwem, w tym imprez kulturalnych i artystycznych.
- D)** Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach profilaktycznych oraz informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców (np.: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, konferencje, szkolenia, warsztaty, itp.).
- E)** Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
- F)** Wykonanie bądź zakup materiałów profilaktycznych, informacyjno - edukacyjnych oraz promocyjnych, np.: prasa i książki specjalistyczne, broszury, plakaty i dystrybucja ich wśród określonych grup adresatów; zakup nagród w konkursach i zawodach.
- G)** Promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, w szczególności zajęć sportowych, promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, działających na rzecz dzieci i młodzieży.
- H)** Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów i przestrzeganie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia.
- I)** Podejmowanie wśród pracowników podstawowej opieki zdrowotnej działań edukacyjnych, mających na celu umożliwienie wczesnego wykrywania choroby alkoholowej – wdrażanie programów wczesnego rozpoznawania i interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- J)** Prowadzenie działań edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.
- K)** Organizowanie badań i sondaży w zakresie lokalnej diagnozy, pozwalających ocenić aktualny stan problemów alkoholowych i narkomanii.
- L)** Prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych / liczba osób,
- liczba zorganizowanych imprez o charakterze kulturalnym,
- liczba ogólnopolskich kampanii, w których wzięła udział Gmina Sandomierz,
- liczba kursów, szkoleń, konferencji / liczba osób,
- liczba dofinansowanych akcji i przedsięwzięć, promujących alternatywne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- liczba działań i inicjatyw podjętych na rzecz określonych grup (kierowcy, sprzedawcy napojów alkoholowych, kobiety w ciąży).

4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

- A)** Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy, promowanie ciekawych projektów i inicjatyw społecznych.
- B)** Udzielanie wsparcia finansowego i organizacyjnego podmiotom na podstawie złożonych projektów, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wsparcie finansowe zostanie przekazane w trybie konkursu ofert na podstawie ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492), która określa sposób powierzania realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego oraz Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.).

„Stosowanie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie będzie błędem w przypadku, gdy zlecane zadanie ma charakter odpowiadający celowi nadrzędnemu tej ustawy, a zatem prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (art.1 ust.1 pkt.1 tej ustawy)”¹

- C)** Wspieranie działalności samopomocowych grup wsparcia typu: AA i AL-Anon.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba ogłoszonych konkursów / przekazana kwota,
- liczba grup samopomocowych, które otrzymały wsparcie,
- liczba inicjatyw, działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi.

5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13(1) i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.). oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- A)** Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w szczególności pod kątem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz prawidłowego oznakowania i informowania o szkodliwości napojów alkoholowych.
- B)** Współpraca w zakresie kontroli tych punktów ze Strażą Miejską w Sandomierzu i Komendą Powiatową Policji w Sandomierzu oraz organami skarbowymi.
- C)** Podejmowanie działań pokontrolnych, a w razie konieczności interwencyjnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
- D)** Kontrolowanie przepisów dotyczących zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych zgodnie z ustawą.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba przeprowadzonych kontroli,
- liczb wniosków o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

¹<http://www.mz.gov.pl/zdrowie-i-profilaktyka/narodowy-programy-zdrowia/ustawa-o-zdrowiu-publicznym/tryby-realizacji-zadan-z-zakresu-zdrowia-publicznego/>

6) Wsparcie zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych i narażonych na uzależnienia od substancji psychoaktywnych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez wspieranie zadań z zakresu integracji społecznej.

A) Monitorowanie liczby osób bezdomnych na terenie miasta

Wskaźniki monitorujące:

- liczba osób bezdomnych przebywających na terenie Sandomierza

7) Prowadzenie i utrzymanie Miejskiego Ośrodka Rozwoju Osobistego - siedziby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ul. Mariacka 1).

VII. Sposoby realizacji i monitoring Programu

1. Podmiot koordynujący i realizatorzy Programu

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2019 rok będzie koordynowana przez Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Sandomierzu.

W realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gmina Sandomierz korzysta z wiedzy i doświadczenia osób zawodowo zajmujących się pomocą i przeciwdziałaniem alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie, a w szczególności:

- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu,
- funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji i Straży Miejskiej w Sandomierzu,
- pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu,
- specjalistów pracujących w Poradni Leczenia Uzależnień przy Szpitalu Specjalistycznym Ducha Świętego w Sandomierzu,
- wychowawców w świetlicach środowiskowych, prowadzących programy opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży,
- pedagogów szkolnych realizujących programy profilaktyczno-wychowawcze na terenie placówek oświatowych,
- psychologów, kuratorów, sędziów,
- profesjonalistów zrzeszonych w organizacjach pozarządowych, działających w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- inne podmioty, którym zlecane są poszczególne zadania programu, lokalne media.

2. Źródło finansowania

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są dochody uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację:

- gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,

- zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w [art. 10 ust. 2](#) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii „i nie mogą być przeznaczane na inne cele.”

Zasady finansowania zadań określa załączony preliminarz wydatków środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

3. Monitoring i ewaluacja

Wskaźniki monitorujące zostały opisane w dziale V. **Zadania do realizacji.**

Sprawozdanie z realizacji Programu będzie przedstawiane corocznie Radzie Miasta Sandomierza.

VIII. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powoływana jest Zarządzeniem Burmistrza Miasta na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.).

Organizację i tryb pracy Komisji określa Regulamin Organizacyjny Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/382/2014 Rady Miasta Sandomierza z dnia 19 lutego 2014 roku.

Do zadań Komisji należy:

1. Inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
 2. Współpraca w realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii z podmiotami działającymi w tym obszarze.
 3. Zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego:
 - przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu,
 - wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie dotyczące nadużywania alkoholu i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i/lub poddania się leczeniu odwykowemu.
- Jeśli osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania:
- skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania sposobu leczenia,
 - przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego,
 - złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego według miejsca zamieszkania lub pobytu danej osoby.
4. Kontrola rynku napojów alkoholowych na terenie gminy:
 - opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przedmiotowymi uchwałami Rady Miasta Sandomierza,
 - prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych,

- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.
- 5. Podejmowanie stosownych działań służących ustaleniu czy osoba nadużywająca alkoholu jest sprawcą przemocy domowej. W przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, zawiadomienie o tym fakcie odpowiednich służb, instytucji i organizacji oraz zainicjowanie pomocy ofiarom przemocy.

IX. Zasady wynagradzania członków Komisji

1. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie wynoszące:

- a) za udział w jednym posiedzeniu Komisji lub zespołu problemowego 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 września 2018 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2019 r. (Dz. U. poz. 1794).
- b) za udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych 4% minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 września 2018 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2019 r. (Dz. U. poz. 1794).

Wynagrodzenie przysługuje członkom obecnym na posiedzeniu Komisji lub zespołu problemowego oraz biorącym udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na podstawie list obecności. Wynagrodzenie wypłaca się po potrąceniu stosownego podatku.

2. Zasady finansowania oraz rozliczania delegacji służbowych członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) w przypadku uzasadnionej konieczności odbycia podróży służbowej przez członka Komisji, na wniosek członka Komisji Sekretarz Miasta Sandomierza może wyrazić członkowi Komisji zgodę na przejazd w zamiejscowej podróży służbowej prywatnym samochodem członka,
- b) członkowi Komisji przysługuje zwrot kosztów przejazdu w wysokości stanowiącej iloczyn przejechanych kilometrów oraz stawki za 1 km przebiegu pojazdu samochodu osobowego w wysokości 70% stawki maksymalnej określonej w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002r. w sprawie warunków ustalenia oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy. (Dz. U., poz. 271 z późn. zm.),
- c) wypłata członkowi Komisji należności z tytułu zwrotu kosztów przejazdu w podróży służbowej prywatnym samochodem następuje w terminie 10 dni od dnia zakończenia podróży służbowej i przedłożenia przez członka Komisji potwierdzenia odbycia podróży służbowej na druku polecenia wyjazdu służbowego,
- d) w celu ustalenia wysokości przysługującego członkowi Komisji zwrotu kosztów przejazdu ustala się, że do rozliczenia liczby przejechanych kilometrów przyjmowane będą realne sumy odległości z miejsca wyjazdu do wyznaczonej miejscowości, będącej celem podróży służbowej oraz powrotu z danej miejscowości do miejsca powrotu,
- e) istnieje również możliwość zwrotu kosztów podróży przebytej komunikacją publiczną, ale po okazaniu zakupionych biletów.

X. Zaplanowane wydatki na 2019 rok

Tabela 15

Planowana kwota wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2019 rok	669.166,00 zł
---	---------------

Działalność Świetlicy Środowiskowej w Sandomierzu oraz placówki wsparcia dziennego „Przystanek Błonie”	466.166,00 zł
Pozostałe zadania realizowane w ramach Programu:	203.000,00 zł
<i>Prowadzenie i utrzymanie Miejskiego Ośrodka Rozwoju Osobistego – siedziby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) oraz Punktu Edukacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin, osób doznających przemocy oraz osób w kryzysie - opłaty za remonty, prace adaptacyjne, zakup niezbędnego wyposażenia oraz materiałów profilaktycznych.</i>	
<i>Prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjno-edukacyjnej i terapeutycznej w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym takim jak alkoholizm, narkomania, przemoc dla dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta.</i>	
<i>Działalność GKRPA – udział w posiedzeniach Komisji i kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych; koszty postępowania sądowego związane ze skierowaniem do Sądu Rejonowego w Sandomierzu wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego; koszty związane z przeprowadzeniem przez biegłych psychologa i psychiatrę badań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.</i>	
<i>Organizacja imprez i wspieranie inicjatyw promujących trzeźwy styl życia i integrujących środowiska patologiczne ze społeczeństwem, w tym imprez kulturalnych i artystycznych.</i>	
<i>Dofinansowanie działalności klubów, organizacji i stowarzyszeń których celem jest promocja zdrowego i trzeźwego stylu życia, wspieranie innych alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.</i>	
<i>Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym takim jak alkoholizm, narkomania i przemoc dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Świetlic Socjoterapeutycznych, pracowników lecznictwa odwykowego, sprzedawców napojów alkoholowych, pracowników podstawowej opieki zdrowotnej, nauczycieli, pedagogów, finansowanie delegacji służbowych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</i>	
<i>Realizacja programów dla dzieci i młodzieży sandomierskich szkół podstawowych i gimnazjalnych z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym takim jak alkoholizm, narkomania i przemoc; zakup materiałów edukacyjnych i profilaktycznych, nagród w konkursach; udział w ogólnopolskich kampaniach informacyjnych i profilaktycznych.</i>	

UZASADNIENIE

W związku z art.4 ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 roku, poz. 2137 z późn. zm.) oraz z art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2018 roku poz. 1030 z późn. zm.) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w zakresie alkoholizmu i narkomanii oraz integracja społeczna osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanych corocznie przez rady gmin. Projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Sandomierzu na 2019 rok został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania problemów Alkoholowych w sandomierzu.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest ze wszechmiar uzasadnione.